

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

לא

(א) לעיל כו: (ג) [לעיל ל: כ"ק (הא...)] (ג) [לעיל כט: (ז) [לקמן לז.]] (ה) [לקמן לו: (ו) שם, (ז) [לעיל דף ל: וש"י.]] (ט) [מוספתא פרק ב.]] (ט) גיטין דף נה, (י) בראשית יד יד, (כ) ב"ק ק"ז: (ל) פסחים סו ע"א.

גליון הש"ס

גמי' לא יביא לא פריש. ע"י צטורי אבן באבני מלואים כ"ה דף כח ד"ה הרי: רש"י ד"ה המחובר. ע"י מש"י פנים מלכות ח"צ סימן קע"א וכתבתי כי המ"א ספי' תלו: [מכתי' רש"י ד"ה לא מקשינן לא הוקשו דמורד זה מזה וכו'. ע"י ר"ה דף לז ע"א ברש"י ד"ה ה"ק אי לא וכו']: תוס' ד"ה אב"א גזל: כיון דלא קיימא ברשותו של ראובן וכו' וכל כך אין קרקע נגזלת. תמוה לי הא אמרין יאלו עבדים שהוקשו לקרקעו א"כ א"כ גזל עבדים והכניסו לבימו אין נגזלים ושטפס נהר אין חייב בחמירותו הרי אף דאין קיימין ברשות עבדים והם ברשות הגזלן ואפ"ה אין נגזלות וע"כ: שם ד"ה ור"י סבר וכו' ב"ש היקשא. ע"י ר"ה דף לז ע"א ברש"י ד"ה ה"ק אי לאו ג"ש. וסנהדרין דף עג ע"א ברש"י ד"ה היקשא. ומנחות דף פג ע"ב רש"י ד"ה זמא אומרת:

ליקוטי רש"י

יאגדנו מ'מ'מ'מ'מ'מ'מ' נפרדו עליו אגדס שיהו עולין עם השלמה כשאר לולבין [לעיל כט:]. בסיב. אולת"ה שגזל סביב הדקל ונכרך סביבו כלובי גפנים. עיקרא דדיקשא. לחמון ממנו נזרים וקולפן עד שראויין לאגד [לקמן לו:].

הגהות וצינונים

[א] צ"ל אפי"ו (כת"י ודפו"י): [ב] צ"ל אף יבשין כשרין וכ"ה לקמן בריש ע"ב וברפ"י (ר"ש רעסו דק"ס): [ג] יש להוסיף א"מא דטעמא (בארות המים): [ד] ברפ"י ועל זה דחק, וכ"ה ג"י מהרש"ל עיי"ש, ולפנינו ע"פ המהרש"א עיי"ש, וע"י מהר"ם, כפ"ת ושו"ת שו"ת ח"ג סי' רח: [ה] צ"ל ממשנינן (רפ"י): [ו] רש"א (גליון): [ז] כ"ה בהגה' אש"י (פ"ב סי' טז) ועיין מג"א תרלו ס"ק ז:

תורה אור השלם

(א) ויקחחם ללבם פיום הראשון פרי עין הדר פפת תמרים וענף עין עבת וערביי גחל וישמחתם לפני יי אלהיכם שבעת ימים: [ויקרא כג, ט]

הושענא קרו לה. על שם שרגלין לאוגדן להושענא צמח: והמסבך ברשות הרבים. הא נמי גזל הרצים: מחלוקת. הא דפסיל ר' אליעזר כגון שתקף את חצירו בחזקה והוציאו מסוכתו הצנייה צקרקעו של גזול *וכל הממוצר לקרקע הרי הוא כקרקע: ור' אליעזר לטעמיה.

הושענא מועיקרא נמי לאסא הושענא קרו ליה ת"ר סוכה גזולה והמסבך ברשות הרבים ר' אליעזר פוסל וחכמים *מכשירין אמר רב נחמן מחלוקת בשתוקף את חצירו והוציאו מסוכתו ורבי אליעזר לטעמיה דאמר *אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חצירו אי קרקע נגזלת סוכה גזולה היא ואי נמי *קרקע אינה נגזלת סוכה שאולה היא ורבנן לטעמייהו דאמרי אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חצירו וקרקע אינה נגזלת וסוכה שאולה היא אבל *גזל עצים וסיבך בהן דברי הכל אין לו אלא דמי עצים מומאי מדקתני דומיא דרשות הרבים מה רשות הרבים קרקע לאו דידיה הוא סוכה נמי לאו קרקע דידיה הוא ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עברי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה אמר להו רב נחמן פעיתא היא דא ואין לה אלא דמי עצים בלבד אמר רבינא *האי כשורא דמטללתא דגזולה עברי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מריש פשיטא מאי שנא מעצים מהו דתימא עצים שכיחי אבל האי לא שכיחא אימא לא קמ"ל דהני מילי בגו שבעה אבל לבתר שבעה הדר בעיניה ואי חברו בטינא ואפילו *לאחר שבעה נמי יהיב ליה דמי. תנא יבש פסול רבי יהודה מכשיר אמר רבא מחלוקת בלולב דרבנן סברי מקשינן לולב לאתרוג מה אתרוג בעי הדר אף לולב בעי הדר ור' יהודה סבר לא מקשינן לולב לאתרוג אבל באתרוג דברי הכל בעינן ובלולב לא בעי ר' יהודה הדר והתנן *רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה מ"ט לאו משום דבעי הדר לא כדקתני טעמא *רבי יהודה אומר משום ר' טרפון *כפות תמרים כפות ואם היה פרוד יכפתנו ולא בעי הדר והתנן *אין אוגדין את הלולב אלא במינו דברי רבי יהודה מאי טעמא לאו משום דבעי הדר לא דהא אמר רבא *אפילו בסיב ואפילו בעיקרא דדיקלא [ואלא] מאי טעמא דרבי יהודה התם דקא סבר *לולב צריך אגד ואי מייתי מינא אחרניא הוה להו חמשה מינין ובאתרוג מי בעי רבי יהודה הדר והתניא *ארבעת מינין שבלולב כשם שאין פוחתין מהן כך אין מוסיפין עליהן לא מצא אתרוג *לא יביא לא פריש ולא רמון ולא דבר אחר *כמושין כשרין יבשין פסולין ר' יהודה אומר אף יבשין *וא"ר יהודה מעשה בבני

אי קרקע נגזלת. אמת הוא דר' אליעזר סבר כן דשמעינן ליה הכי בהגזול צמח (ב"ק דף קז:). אלא רונה ליישב דבריו בכל ענין: אבל *גזל עצים וסיבך בהן. אין זה לא גזולה ולא שאולה דקנתו השם ועוד משום תקנת השבים אין לו עליו לסתור את צנינו אלא יחזיר דמיים והא דאמרין צפרק הישן (לעיל דף קז:). דמודו רבנן גזולה לאו גזול סוכה הממוצרת לקרקע ולא גזול עניים וסיבך בהן אלא גזול סוכה העשויה צראש העגלה או צראש הספינה (ה) והיא עצמה נגזלת שאינה ממוצרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמיים אלא כמו שהיא צנייה דאין זה משום תקנת השבים שהרי לא טרח לצנותו ולא הוציא עליו יציאות הלכך גזולה היא כן פי' צקונטרס ועל חנם דחק *דמדכתיב לך דממעטינן *גזולה צפרק הישן (לעיל דף קז:). וגזל עצים וסיבך בהן שנינו החזור לצנינו הוא ומדאורייתא לא קני ומשום תקנת מריש היינו מדרבנן וקרא מיתוקם מדאורייתא ואפילו [מדרבנן] צלא עגלה וספינה איכא לאוקומיה קרא כגון צראשן שצנה סוכה צמחו של שמעון (ג) מדעמו וצא שמעון ותקף את ראוץ והוציאו מסוכתו דאין עליה תורת שאולה *כיון דלא קיימא ברשותו של ראוץ ולא דמיא לקרקע דצמחוקת הצעלים עומדת ולכך אין קרקע נגזלת *ר"י סבר לא מקשינן לולב לאתרוג. פי' צקונטרס לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לידרוש מעצמו מכל י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן אלא קל וחומר ותימא גדולה פי' דאפילו סמוכין דהיינו שני מקראות הסמוכין זה לזה ניתן לדרוש מן התורה כדלמרחן צריש יצמות (דף טז). סמוכין מן התורה מנין שנאמר סמוכים לעד לעולם עשויים צמח וישר *כל שכן היקישא דהיינו שני דברים המוקשים צפוק אחד אלא היכא דמוכח ומופנה כדלמרחין התם מ"מ צהיקישא מודה אלא כל המדות אדם דן מעצמו חוץ מגזרה שזה דאין דן אלא אם כן למדה מרצו *והכא צצמח פליגי דיש דברים שאין להקישם לאותו דבר ושמה קסדר לא שייך לשון הדך אלא צפירות:

אי קרקע נגזלת. אמת הוא דר' אליעזר סבר כן דשמעינן ליה הכי בהגזול צמח (ב"ק דף קז:). אלא רונה ליישב דבריו בכל ענין: אבל *גזל עצים וסיבך בהן. אין זה לא גזולה ולא שאולה דקנתו השם ועוד משום תקנת השבים אין לו עליו לסתור את צנינו אלא יחזיר דמיים והא דאמרין צפרק הישן (לעיל דף קז:). דמודו רבנן גזולה לאו גזול סוכה הממוצרת לקרקע ולא גזול עניים וסיבך בהן אלא גזול סוכה העשויה צראש העגלה או צראש הספינה (ה) והיא עצמה נגזלת שאינה ממוצרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמיים אלא כמו שהיא צנייה דאין זה משום תקנת השבים שהרי לא טרח לצנותו ולא הוציא עליו יציאות הלכך גזולה היא כן פי' צקונטרס ועל חנם דחק *דמדכתיב לך דממעטינן *גזולה צפרק הישן (לעיל דף קז:). וגזל עצים וסיבך בהן שנינו החזור לצנינו הוא ומדאורייתא לא קני ומשום תקנת מריש היינו מדרבנן וקרא מיתוקם מדאורייתא ואפילו [מדרבנן] צלא עגלה וספינה איכא לאוקומיה קרא כגון צראשן שצנה סוכה צמחו של שמעון (ג) מדעמו וצא שמעון ותקף את ראוץ והוציאו מסוכתו דאין עליה תורת שאולה *כיון דלא קיימא ברשותו של ראוץ ולא דמיא לקרקע דצמחוקת הצעלים עומדת ולכך אין קרקע נגזלת *ר"י סבר לא מקשינן לולב לאתרוג. פי' צקונטרס לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לידרוש מעצמו מכל י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן אלא קל וחומר ותימא גדולה פי' דאפילו סמוכין דהיינו שני מקראות הסמוכין זה לזה ניתן לדרוש מן התורה כדלמרחן צריש יצמות (דף טז). סמוכין מן התורה מנין שנאמר סמוכים לעד לעולם עשויים צמח וישר *כל שכן היקישא דהיינו שני דברים המוקשים צפוק אחד אלא היכא דמוכח ומופנה כדלמרחין התם מ"מ צהיקישא מודה אלא כל המדות אדם דן מעצמו חוץ מגזרה שזה דאין דן אלא אם כן למדה מרצו *והכא צצמח פליגי דיש דברים שאין להקישם לאותו דבר ושמה קסדר לא שייך לשון הדך אלא צפירות:

רבינו חננאל

שינוי דמיקרא נמי אסא דהושענא קרו ליה: אסיקנא מחלוקת ר' אליעזר וחכמים בסוכה גזולה בתוקף חצירו והוציאו מסוכתו ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין אבל גזל עצים וסיבך בהן אין לו אלא דמי עצים בלבד. פי' פעיתא. צעקנית. אמר רבינא גזל כשורא וסיבך בה עברו רבנן תקנתא בה כדתנן במס' גיטין מריש הגזול שבבאו בבנין שנוטל דמי מפי תקנת השבים. ואי חבריה בטינא. כלומר קבעה בטיט להיותה שם אין מחייבין אותו להסירה ולהחזירה (ה) אלא נתן את דמיו ורדו. תנא אין אדם יוצא י"ח בלולבו של חבירו ביו"ט ראשון א"כ נותנו לו במתנה גמורה ומעשה בר"ג וזקנים שהיו באים בספינה ולא היה להם לולב לקח רבן גמליאל לולב באלף זוז זהב וכיון שיצא בו נתנו במתנה גמורה לחבירו ויבש פסול ור' יהודה מכשיר אוקמה רבא מחלוקת ר' יהודה ורבנן בלולב דר' יהודה מכשיר ביבש ולא בעי הדר בלולב והא דקתני אין אוגדין את הלולב אלא במינו לאו משום דבעי הדר בלולב אלא משום דר' יהודה סבר לולב צריך אגד ואי אגדי ליה במין אחר וזלתי מין הלולב הוה להו ה' מינין לפיכך תני אין אוגדין את הלולב אלא במינו ואפי' סיב וכיוצא בו שהוא ממני דקל כשר לאגד בו. והא דתניא (וכמין) (ג) כמישין כשרין יבשין פסולין ר' יהודה אומר אף יבשין כשרין

השק שלמה על ר"ח

(א) נראה דל"ל להסירה ולהחזירה אפילו לאחר ז': (ב) נראה דל"ל להצעת מינין וכו' כמושן כשרין וכו':

לעזי רש"י

קורוני"א. פירוש פריש, חטש (עין רמב"ם כלאים פ"א מ"ד וערוך ערך פריש). פ"צדי"ש. פירוש כמושין. נקמטוס (מוסף הערוך ערך כמט). נזבלים (עין רש"י ישעיהו א, ל).

